Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 16 października 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2003/96/WE – Opodatkowanie produktów energetycznych i energii elektrycznej – Artykuł 21 ust. 5 akapit trzeci – Zwolnienie drobnych producentów energii elektrycznej, uzależnione od opodatkowania wyprodukowanej energii elektrycznej – Brak, w dozwolonym okresie przejściowym, podatku wewnętrznego od końcowego zużycia energii elektrycznej – Artykuł 14 ust. 1 lit. a) – Obowiązek zwolnienia produktów energetycznych i energii elektrycznej wykorzystywanych do produkcji energii elektrycznej

W sprawie C-270/18

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Conseil d'État (radę stanu, Francja) postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2018 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 19 kwietnia 2018 r., w postępowaniu:

UPM France SAS

przeciwko

Premier ministre,

Ministre de l'Action et des Comptes publics,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: E. Regan (sprawozdawca), prezes izby, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič i C. Lycourgos, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: D. Dittert, kierownik wydziału,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 14 marca 2019 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

– w imieniu UPM France SAS przez G. de Cordes'a, avocat,

– w imieniu rządu francuskiego przez D. Colasa, E. de Moustier i A. Alidière, działających w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu hiszpańskiego przez A. Rubia Gonzáleza i V. Ester Casas, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: francuski.

– w imieniu Komisji Europejskiej przez A. Armenię i C. Perrin, działające w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 23 maja 2019 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 14 ust. 1 lit. a) i art. 21 ust. 5 akapit trzeci dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. 2003, L 283, s. 51 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 9, t. 1, s. 405).

2 Wniosek ten został złożony w kontekście sporu między UPM France SAS (zwanym dalej „UPM") a Premier ministre (premierem) i ministre de l'Action et des Comptes publics (ministrem ds. działań i rachunków publicznych), dotyczącego opodatkowania dostaw gazu ziemnego w celu skojarzonej produkcji ciepła i energii elektrycznej.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Motywy 2–5, 24 i 25 dyrektywy 2003/96 mają następujące brzmienie:

„(2) Brak przepisów wspólnotowych wyznaczających minimalną stawkę podatków od energii elektrycznej i produktów energetycznych innych niż oleje mineralne może negatywnie wpływać na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

(3) Prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i osiągnięcie celów innych polityk Wspólnoty wymagają ustanowienia na poziomie wspólnotowym minimalnych poziomów opodatkowania od większości produktów energetycznych, włącznie z energią elektryczną, gazem ziemnym i węglem.

(4) Znaczne różnice między krajowymi poziomami opodatkowania energii stosowanymi przez państwa członkowskie mogłyby okazać się szkodliwe dla prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

(5) Ustalenie właściwych wspólnotowych minimalnych poziomów opodatkowania może umożliwić zredukowanie istniejących różnic w krajowych poziomach opodatkowania.

[…]

(24) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość stosowania niektórych innych zwolnień lub obniżonych poziomów opodatkowania, w przypadkach gdy nie będzie to szkodliwe dla prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i nie będzie powodować zakłóceń konkurencji.

(25) W szczególności połączone wytwarzanie ciepła i mocy oraz, w celu wspierania wykorzystywania alternatywnych źródeł energii, odnawialne formy energii mogą kwalifikować się do preferencyjnego traktowania".

4 Artykuł 1 tej dyrektywy stanowi, że państwa członkowskie nakładają podatki na produkty energetyczne i energię elektryczną zgodnie z tą dyrektywą.

5 Zgodnie z art. 14 ust. 1 lit. a) omawianej dyrektywy:

„Poza przepisami ogólnymi wymienionymi w dyrektywie [Rady 92/12/EWG z dnia 25 lutego 1992 r. w sprawie ogólnych warunków dotyczących wyrobów objętych podatkiem akcyzowym, ich przechowywania, przepływu oraz kontrolowania (Dz.U. 1992, L 76, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 9, t. 1, s. 179)] w sprawie zwolnionych zastosowań produktów podlegających opodatkowaniu, i bez uszczerbku dla innych przepisów wspólnotowych, państwa członkowskie zwalniają następujące produkty od podatku na warunkach, które ustanawiają do celów zapewnienia prawidłowego i prostego stosowania takich zwolnień oraz zapobieżenia jakimkolwiek oszustwom podatkowym, unikaniu [opodatkowania] lub nadużyciom:

a) produkty energetyczne i energia elektryczna wykorzystywan[e] do produkcji energii elektrycznej oraz energia elektryczna wykorzystywana do utrzymania zdolności do produkcji energii elektrycznej. Państwa członkowskie mogą jednakże ze względów polityki ochrony środowiska poddać te produkty opodatkowaniu bez konieczności uwzględniania minimalnych poziomów opodatkowania ustanowionych w niniejszej dyrektywie. W takim przypadku opodatkowanie tych produktów nie będzie brane pod uwagę do celów zachowania minimalnego poziomu opodatkowania energii elektrycznej ustanowionego w art. 10”.

6 Artykuł 15 ust. 1 lit. c) tej dyrektywy stanowi:

„Bez uszczerbku dla innych przepisów wspólnotowych państwa członkowskie mogą przyznawać, pod kontrolą fiskalną, całkowite lub częściowe zwolnienia lub obniżki w zakresie poziomu opodatkowania wobec:

[…]

c) produktów energetycznych i energii elektrycznej wykorzystywanych do łącznego wytwarzania ciepła i mocy”.

7 Artykuł 18 dyrektywy 2003/96 ustanawia szczególne systemy przejściowe dla niektórych państw członkowskich. W odniesieniu do Republiki Francuskiej art. 18 ust. 10 tej dyrektywy stanowi:

„Republika Francuska może do dnia 1 stycznia 2009 r. stosować całkowite lub częściowe zwolnienia lub obniżki dla produktów energetycznych i energii elektrycznej wykorzystywanej przez państwo, regiony i gminy lub inne podmioty prawa publicznego, w odniesieniu do działalności lub transakcji, w które są one zaangażowane jako władze publiczne.

Republika Francuska może stosować okres przejściowy do dnia 1 stycznia 2009 r. w celu dostosowania jej obecnego systemu opodatkowania energii elektrycznej do przepisów przedstawionych w niniejszej dyrektywie. W tym okresie, ogólny średni poziom aktualnego lokalnego opodatkowania energii elektrycznej ma być brany pod uwagę w celu ocenienia, czy minimalne stawki przedstawione w niniejszej dyrektywie są przestrzegane”.

8 Zgodnie z art. 21 omawianej dyrektywy:

„1. Poza przepisami ogólnymi definiującymi zdarzenie powodujące powstanie zobowiązania podatkowego i przepisami dotyczącymi uiszczania podatków przedstawionymi w dyrektywie [92/12], kwota opodatkowania od produktów energetycznych staje się wymagalna przy wystąpieniu zdarzeń powodujących powstanie obowiązku zgodnie z art. 2 ust. 3 niniejszej dyrektywy.

[…]

5. […]

Jednostka produkująca energię elektryczną na swoje własne potrzeby jest uważana za dystrybutora. Bez względu na przepisy art. 14 ust. 1 lit. a) państwa członkowskie mogą zwalniać drobnych producentów energii elektrycznej, pod warunkiem że opodatkowują oni produkty energetyczne wykorzystywane do produkcji tej energii elektrycznej.

[…]”.

9 Artykuł 28 dyrektywy 2003/96 stanowi, że państwa członkowskie stosują jej przepisy od dnia 1 stycznia 2004 r., z wyjątkiem przepisów art. 16 i art. 18 ust. 1 tej dyrektywy, które mogą być stosowane przez państwa członkowskie od dnia 1 stycznia 2003 r.

Prawo francuskie

10 Artykuł 266 quinquies ust. 1 code des douanes (kodeksu celnego), w wersji obowiązującej w okresie od 1 stycznia 2004 r. do 31 grudnia 2006 r., stanowił:

„Gaz ziemny […] podlega krajowemu podatkowi od zużycia w chwili dostawy do użytkownika końcowego”.

11 Artykuł 266 quinquies ust. 3 kodeksu celnego, w wersji obowiązującej w okresie od 1 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2006 r., przewidywał:

„[…]

Zwolnione są również dostawy gazu, jeżeli są one przeznaczone do użycia:

[…]

c) jako paliwo do wytwarzania energii elektrycznej, od dnia 1 stycznia 2006 r., z wyłączeniem dostaw gazu przeznaczonych do wykorzystania w jednostkach, o których mowa w art. 266 quinquies A”.

12 Artykuł 266 quinquies A kodeksu celnego, w wersji obowiązującej od dnia 1 stycznia 2006 r., miał następujące brzmienie:

„Dostawy gazu ziemnego i olejów mineralnych przeznaczone do stosowania w urządzeniach kogeneracji do połączonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej lub ciepła i energii mechanicznej są zwolnione z krajowego podatku od zużycia ustanowionego zgodnie z art. 265 i 266 quinquies przez okres pięciu lat od uruchomienia instalacji. […]

Zwolnienie to ma zastosowanie do instalacji uruchomionych nie później niż w dniu 31 grudnia 2007 r. […]

[…]”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

13 UPM wykorzystuje na potrzeby swojej działalności, polegającej na produkcji papieru, instalację kogeneracyjną wytwarzającą energię cieplną i energię elektryczną, w której stosuje gaz ziemny jako paliwo.

14 Gaz ziemny dostarczony UPM w okresie między 1 stycznia 2004 r. a 1 kwietnia 2008 r. został objęty za pośrednictwem dostawcy – poprzez uiszczenie stosownej opłaty – krajowym podatkiem od zużycia gazu ziemnego (zwanym dalej „TICGN”), o którym mowa w art. 266 quinquies kodeksu celnego.

15 Uznawszy, że część tych dostaw zużytych do produkcji energii elektrycznej powinna była zostać zwolniona z tego podatku na mocy art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96, UPM wniósł skargę do tribunal administratif de Cergy-Pontoise (sądu administracyjnego w Cergy-Pontoise, Francja) o zwrot zapłaconego w ten sposób podatku oraz o odszkodowanie za szkody, które jego zdaniem poniósł w wyniku opóźnienia w transpozycji tej dyrektywy przez Republikę Francuską.

16 Wyrokiem z dnia 17 lipca 2013 r. sąd administracyjny w Cergy-Pontoise, po częściowym umorzeniu postępowania w przedmiocie kwot zwróconych za okres od 1 stycznia 2007 r. do 31 marca 2008 r., oddalił pozostałe żądania UPM. Wyrokiem z dnia 15 marca 2016 r. cour administrative d’appel de Versailles (apelacyjny sąd administracyjny w Wersalu, Francja) oddalił wniesioną przez UPM apelację na tej podstawie, że gaz ziemny wykorzystywany przez rzeczoną spółkę podlega wyłącznie art. 15 dyrektywy, a nie jej art. 14, oraz że nie można dokonać podziału opodatkowania tego gazu ziemnego w zależności od tego, czy był on przeznaczony do produkcji ciepła, czy energii elektrycznej.

17 W dniu 17 maja 2016 r. UPM wniósł od tego wyroku kasację do sądu odsyłającego, Conseil d’Etat (rady państwa, Francja).

18 Sąd ten zauważa, że zarzut podniesiony przez UPM opiera się na wyroku z dnia 7 marca 2018 r., Cristal Union (C-31/17, EU:C:2018:168), w którym Trybunał orzekł, iż art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96 należy interpretować w ten sposób, że przewidziane w tym przepisie obowiązkowe zwolnienie znajduje zastosowanie do produktów energetycznych wykorzystywanych do produkcji energii elektrycznej, jeżeli produkty te są wykorzystywane do łącznego wytwarzania tej energii i ciepła w rozumieniu art. 15 ust. 1 lit. c) tej dyrektywy.

19 Sąd odsyłający wskazuje jednak, że ministre de l’Action et des Comptes publics (minister ds. działań i rachunków publicznych), będący stroną pozwaną w postępowaniu głównym, utrzymuje, że nawet jeśli art. 15 dyrektywy 2003/96 nie jest jedynym przepisem mającym zastosowanie do sytuacji UPM, opodatkowanie, któremu UPM podlega, jest zgodne z celami tej dyrektywy, ponieważ art. 14 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy należy interpretować w świetle jej art. 21 ust. 5 akapit trzeci, z którego wynika, iż zwolnienie gazu ziemnego wykorzystywanego do produkcji energii elektrycznej jest uzależnione od opodatkowania wytworzonej energii elektrycznej, co nie ma miejsca w tym przypadku.

20 Sąd odsyłający wskazuje, że zgodnie z art. 18 ust. 10 akapit drugi dyrektywy 2003/96 Republika Francuska do dnia 1 stycznia 2009 r. korzystała z okresu przejściowego w celu dostosowania jej systemu opodatkowania energii elektrycznej przed wprowadzeniem zharmonizowanego podatku akcyzowego. Jednak dopiero od momentu wejścia w życie loi nº 2010-1488 du 7 décembre 2010 portant nouvelle organisation du marché de l’électricité (ustawy 2010-1488 z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie reorganizacji rynku energii elektrycznej, JORF z dnia 8 grudnia 2010 r., s. 21467) wprowadzono podatek wewnętrzny od końcowego zużycia energii elektrycznej.

21 W związku z tym Republika Francuska nie przewidziała żadnego krajowego opodatkowania energii elektrycznej w okresie od 1 stycznia 2004 r. do 31 grudnia 2006 r., który jest przedmiotem postępowania głównego. Zużycie energii elektrycznej obciążały jedynie opłata za usługi publiczne

w zakresie dostaw energii elektrycznej, a także podatki lokalne, również obciążające kwotę netto należności za energię elektryczną. Jednakże podmioty wytwarzające energię elektryczną na własny użytek były zwolnione z lokalnego opodatkowania energii elektrycznej.

22 W konsekwencji zdaniem sądu odsyłającego należy ustalić, czy zwolnienie, które państwa członkowskie mogą przyznać drobnym producentom energii elektrycznej, zgodnie z art. 21 ust. 5 akapit trzeci dyrektywy 2003/96, może prowadzić, jak twierdzi ministre de l'Action et des Comptes publics (minister ds. działań i rachunków publicznych), do sytuacji takiej jak istniejąca w okresie przed dniem 1 stycznia 2011 r., w którym Republika Francuska nie wprowadziła jeszcze wewnętrznego opodatkowania końcowego zużycia energii elektrycznej, a w konsekwencji zwolnienia z tego podatku dla drobnych producentów. W stosownym przypadku należy również określić sposób połączenia przepisów art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96 i art. 21 ust. 5 akapit trzeci tej dyrektywy, w szczególności w celu ustalenia, czy ustanawiają one minimalne opodatkowanie wynikające z opodatkowania energii elektrycznej wytworzonej ze zwolnieniem zużytego gazu ziemnego, czyli zwolnienia z podatku od produkcji energii elektrycznej, przy czym państwo członkowskie jest wówczas zobowiązane do opodatkowania zużytego gazu ziemnego.

23 W tych okolicznościach Conseil d'État (rada stanu) postanowiła zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy przepisy art. 21 [ust. 5 akapit trzeci] dyrektywy [2003/96] należy interpretować w ten sposób, że zwolnienie, które mogą na ich mocy ustanowić państwa członkowskie na rzecz drobnych producentów energii elektrycznej w przypadku opodatkowania produktów energetycznych wykorzystywanych do produkcji tej energii, może mieć zastosowanie w sytuacji takiej, jak [występująca w postępowaniu głównym], w odniesieniu do okresu przed dniem 1 stycznia 2011 r., kiedy to [Republika Francuska], zgodnie z zawartym w [tej] dyrektywie upoważnieniem, jeszcze nie wprowadziła krajowego podatku od końcowego zużycia energii elektrycznej ani, w konsekwencji, zwolnienia z tego podatku dla drobnych producentów?

2) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: w jaki sposób należy rozpatrywać przepisy art. 14 [ust. 1 lit. a) tej] dyrektywy w związku z przepisami [jej art. 21 ust. 5 akapit trzeci] w przypadku drobnych producentów zużywających energię elektryczną, którą wytwarzają na potrzeby swojej działalności? W szczególności czy w tych przepisach ustanowione zostało minimalne opodatkowanie wynikające albo z opodatkowania energii elektrycznej wytworzonej, w ramach zwolnienia, z gazu ziemnego, albo ze zwolnienia z podatku od wytwarzania energii elektrycznej, w której to sytuacji państwo musiałoby opodatkować zużyty gaz ziemny?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

24 Rząd francuski kwestionuje dopuszczalność wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, ponieważ odpowiedź na zadane pytania nie jest konieczna dla skutecznego rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu głównym.

25 Według tego rządu, w okresie przejściowym, w którym Republika Francuska korzystała z możliwości dostosowania swojego systemu opodatkowania energii elektrycznej zgodnie z art. 18 ust. 10 dyrektywy 2003/96, to państwo członkowskie mogło utrzymać swój krajowy system opodatkowania energii elektrycznej, ponieważ przestrzegało minimalnych stawek podatkowych określonych w tej dyrektywie.

26 W tej kwestii należy przypomnieć, że jedynie do sądu krajowego, przed którym zawisł spór i na którym spoczywa odpowiedzialność za wydanie orzeczenia, należy – przy uwzględnieniu okoliczności konkretnej sprawy – zarówno ocena, czy do wydania wyroku jest mu niezbędne uzyskanie orzeczenia prejudycjalnego, jak i ocena znaczenia pytań, które przedkłada Trybunałowi. W konsekwencji, jeśli postawione pytania dotyczą wykładni przepisu prawa Unii, Trybunał jest co do zasady zobowiązany do wydania orzeczenia (wyrok z dnia 10 grudnia 2018 r., Wightman i in., C-621/18, EU:C:2018:999, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo).

27 Oznacza to, że pytania dotyczące prawa Unii korzystają z domniemania posiadania znaczenia dla sprawy. Odmowa wydania przez Trybunał rozstrzygnięcia w przedmiocie postawionego przez sąd krajowy pytania prejudycjalnego jest możliwa tylko wtedy, gdy oczywiste jest, że wykładnia przepisu prawa Unii, o którą się zwrócono, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie dysponuje informacjami w zakresie stanu faktycznego lub prawnego, które są niezbędne do udzielenia przydatnej odpowiedzi na przedstawione mu pytania (wyrok z dnia 10 grudnia 2018 r., Wightman i in., C-621/18, EU:C:2018:999, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

28 W niniejszej sprawie należy przypomnieć, że do sądu odsyłającego wniesiono kasację od rozstrzygnięcia oddalającego wniosek UPM o zwrot podatku TICGN przewidzianego w art. 266 quinquies kodeksu celnego, ponieważ spółka ta uznała, że część gazu ziemnego zużyta do produkcji energii elektrycznej powinna być zwolniona z tego podatku, zgodnie z art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96.

29 W tych okolicznościach nie wydaje się, aby pytania prejudycjalne, które dotyczą wykładni przepisów prawa Unii w kontekście sporu zawisłego przed sądem odsyłającym, były w sposób oczywisty pozbawione znaczenia.

30 W tej kwestii nie ma znaczenia, że Republice Francuskiej przyznano, zgodnie z art. 18 ust. 10 dyrektywy 2003/96, okres przejściowy na dostosowanie jej systemu opodatkowania energii elektrycznej do przepisów tej dyrektywy, bowiem względy te odnoszą się do istoty odpowiedzi na zadane pytania, a nie ich dopuszczalności.

31 W związku z tym pytania te należy uznać za dopuszczalne.

W przedmiocie pytania pierwszego

32 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 21 ust. 5 akapit trzeci zdanie drugie dyrektywy 2003/96 należy interpretować w ten sposób, że przewidziane w tym przepisie zwolnienie drobnych producentów energii elektrycznej, pod warunkiem że w drodze odstępstwa od art. 14 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy produkty energetyczne wykorzystywane do produkcji tej energii elektrycznej są opodatkowane, mogło być stosowane przez Republikę Francuską w przyznanym jej okresie przejściowym, zgodnie z art. 18 ust. 10 akapit drugi tej dyrektywy, do dnia 1 stycznia 2009 r., w którym to okresie owo państwo członkowskie nie wprowadziło systemu opodatkowania energii elektrycznej przewidzianego w tej dyrektywie.

33 Z akt przedłożonych Trybunałowi wynika, że w okresie od 1 stycznia 2004 r. do 1 kwietnia 2008 r. UPM podlegał opodatkowaniu TICGN w odniesieniu do gazu ziemnego wykorzystywanego do wytwarzania energii elektrycznej. Nie ulega ponadto wątpliwości, że ponieważ wytworzona w ten sposób energia elektryczna była wykorzystywana na potrzeby własne, nie podlegała ona lokalnym podatkom od energii elektrycznej.

34 Rząd francuski twierdzi, że w przypadku gdy wyprodukowana energia elektryczna została faktycznie zwolniona, produkty energetyczne przeznaczone do produkcji tej energii elektrycznej powinny podlegać opodatkowaniu. Dyrektywa 2003/96 sama w sobie zakłada bowiem minimalne opodatkowanie

wynikające albo z opodatkowania wyprodukowanej energii elektrycznej ze zwolnieniem produktów energetycznych wykorzystywanych do produkcji takiej energii elektrycznej, albo z minimalnego opodatkowania produktów energetycznych wykorzystanych do produkcji energii elektrycznej, jeśli ta ostatnia podlega zwolnieniu.

35 W tym kontekście sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy opodatkowanie gazu ziemnego zużytego przez skarżącą w postępowaniu głównym do produkcji energii elektrycznej, podczas gdy Republika Francuska nie wprowadziła ani wewnętrznego podatku od końcowego zużycia energii elektrycznej, o którym mowa w pkt 20 niniejszego wyroku, ani też w konsekwencji zwolnienia z tego podatku dla drobnych producentów, jest zgodne z art. 21 ust. 5 akapit trzeci zdanie drugie dyrektywy 2003/96.

36 Należy przypomnieć, że dyrektywa 2003/96 przewiduje wprowadzenie zharmonizowanego opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej.

37 W tym względzie z celów owej dyrektywy wynika, że przewiduje ona zharmonizowany reżim opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej, zmierzający w szczególności – jak wynika z jej motywów 2–5 i 24 – do wspierania prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego w sektorze energetycznym, unikając w szczególności zakłóceń konkurencji (zob. podobnie wyroki: z dnia 7 marca 2018 r., Cristal Union, C-31/17, EU:C:2018:168, pkt 29; z dnia 27 czerwca 2018 r., Turbogás, C-90/17, EU:C:2018:498, pkt 34).

38 W tym celu, w zakresie dotyczącym w szczególności energii elektrycznej, jak wynika między innymi ze strony 5 uzasadnienia wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych (Dz.U. 1997, C 139, s. 14), prawodawca Unii dokonał wyboru, zobowiązując państwa członkowskie zgodnie z art. 1 dyrektywy 2003/96 do opodatkowania dystrybuowanej energii elektrycznej, przy czym produkty energetyczne wykorzystywane do produkcji tej energii powinny być jednocześnie zwolnione z opodatkowania w celu uniknięcia podwójnego opodatkowania energii elektrycznej (wyroki: z dnia 7 marca 2018 r., Cristal Union, C-31/17, EU:C:2018:168, pkt 30; z dnia 27 czerwca 2018 r., Turbogás, C-90/17, EU:C:2018:498, pkt 35).

39 Zatem art. 14 ust. 1 lit. a) zdanie pierwsze dyrektywy 2003/96 stanowi, że państwa członkowskie są zobowiązane do zwolnienia produktów energetycznych i energii elektrycznej wykorzystywanych w szczególności do produkcji energii elektrycznej. Zgodnie z art. 21 ust. 5 akapit pierwszy tej dyrektywy energia elektryczna i gaz ziemny wykorzystywane do produkcji energii elektrycznej podlegają opodatkowaniu w momencie ich dostawy przez dystrybutora lub redystrybutora.

40 Jednakże art. 21 ust. 5 akapit trzeci zdanie drugie tej dyrektywy przewiduje wyjątek od tych przepisów na korzyść drobnych producentów, ponieważ państwa członkowskie mogą zwolnić wytwarzaną przez nich energię elektryczną, pod warunkiem że opodatkowują oni produkty energetyczne wykorzystywane do produkcji tej energii elektrycznej.

41 Na zasadzie odstępstwa od owej zasady końcowego opodatkowania energii elektrycznej ów art. 21 ust. 5 akapit trzeci zdanie drugie daje państwom członkowskim możliwość zwolnienia energii elektrycznej produkowanej przez drobnych producentów i konsumowanej na ich własne potrzeby, pod warunkiem że opodatkowują oni produkty energetyczne wykorzystywane do produkcji tej energii elektrycznej (wyrok z dnia 27 czerwca 2018 r., Turbogás, C-90/17, EU:C:2018:498, pkt 36).

42 Trybunał orzekł już w pkt 37 wyroku z dnia 27 czerwca 2018 r. Turbogás (C-90/17, EU:C:2018:498), że przepisy wspomnianego art. 21 ust. 5 akapit trzeci zdanie drugie, dotyczące drobnych producentów, odnoszą się jedynie do warunków, na jakich energia elektryczna podlega reżimowi zharmonizowanego opodatkowania wprowadzonemu dyrektywą 2003/96 w celu uniknięcia między innymi kosztów administracyjnych związanych z opodatkowaniem w tej szczególnej sytuacji.

43 Jednakże nie można uznać, że opodatkowanie gazu ziemnego będące przedmiotem postępowania głównego wynika z systemu opodatkowania stanowiącego odstępstwo przewidziane w art. 21 ust. 5 akapit trzeci zdanie drugie tej dyrektywy w odniesieniu do drobnych producentów. Republika Francuska nie wprowadziła bowiem systemu opodatkowania energii elektrycznej, od którego przepis ten dopuszcza odstępstwa.

44 Zgodnie z art. 18 ust. 10 akapit drugi dyrektywy 2003/96 Republice Francuskiej przyznano okres przejściowy do dnia 1 stycznia 2009 r. w celu dostosowania systemu opodatkowania energii elektrycznej do przepisów tej dyrektywy.

45 Zatem do tej daty przestrzeganie minimalnych poziomów opodatkowania przewidzianych w dyrektywie 2003/96 było jedynym obowiązkiem nałożonym na Republikę Francuską spośród przewidzianych w prawie Unii przepisów dotyczących opodatkowania energii elektrycznej (zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Messer France, C-103/17, EU:C:2018:587, pkt 23).

46 Republika Francuska miała więc swobodę utrzymania systemu opodatkowania energii elektrycznej przed wejściem w życie dyrektywy 2003/96.

47 Jednakże Trybunał stwierdził już w pkt 31 wyroku z dnia 25 lipca 2018 r., Messer France (C-103/17, EU:C:2018:587), że w okresie, którego dotyczy postępowanie główne, Republika Francuska nie zmieniła swojego systemu opodatkowania energii elektrycznej w celu wprowadzenia takiego podatku akcyzowego. Z akt sprawy przedłożonych Trybunałowi wynika, że został on wprowadzony ustawą 2010-1488 z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie reorganizacji rynku energii elektrycznej, wspomnianą w pkt 20 niniejszego wyroku, na mocy której utworzono podatek wewnętrzny od końcowego zużycia energii elektrycznej.

48 Jak wskazał Trybunał w pkt 42 niniejszego wyroku, art. 21 ust. 5 akapit trzeci zdanie drugie dyrektywy 2003/96 był jedynie warunkiem stosowania zharmonizowanego systemu podatkowego (zob. podobnie wyrok z dnia 27 czerwca 2018 r., Turbogás, C-90/17, EU:C:2018:498, pkt 37). W konsekwencji, w odniesieniu do postępowania głównego, Republika Francuska nie może powoływać się na warunek stosowania systemu, który nie został wprowadzony w życie w czasie właściwym dla okoliczności faktycznych sprawy.

49 W odniesieniu do argumentu rządu francuskiego dotyczącego systemu przejściowego przewidzianego w art. 18 ust. 10 akapit drugi dyrektywy 2003/96 trzeba przypomnieć, że ten system przejściowy należy interpretować ściśle (zob. analogicznie wyroki: z dnia 7 grudnia 2006 r., Eurodental, C-240/05, EU:C:2006:763, pkt 54; z dnia 27 lutego 2019 r., Grecja/Komisja, C-670/17 P, EU:C:2019:145, pkt 52). Z treści tego przepisu wynika jednak, że przewidziany w nim okres przejściowy dotyczy jedynie możliwości dostosowania przez Republikę Francuską jej systemu opodatkowania energii elektrycznej, a nie systemu opodatkowania produktów energetycznych wykorzystywanych do produkcji energii elektrycznej.

50 Taka interpretacja art. 18 ust. 10 akapit drugi dyrektywy 2003/96 znajduje potwierdzenie w fakcie, że prawodawca Unii wyraźnie odniósł się do takich produktów w ramach systemu przejściowego przewidzianego w akapicie pierwszym tegoż art. 18 ust. 10, który stanowi, że Republika Francuska może stosować całkowite lub częściowe zwolnienia lub obniżki dla produktów energetycznych i energii elektrycznej wykorzystywanej przez państwo, regiony i gminy lub inne podmioty prawa publicznego.

51 W związku z tym, w okresie przejściowym, o którym mowa w art. 18 ust. 10 akapit drugi dyrektywy 2003/96, przepisy dotyczące zwolnienia produktów energetycznych wykorzystywanych do wytwarzania energii elektrycznej, ustanowione w tej dyrektywie, miały pełne zastosowanie do Republiki Francuskiej.

52 Jak już stwierdził Trybunał, gdy prawodawca Unii chciał zezwolić państwom członkowskim na odstąpienie od tego reżimu obowiązkowego zwolnienia ustanowionego przez dyrektywę 2003/96, przewidział to w sposób wyraźny, odpowiednio w art. 14 ust. 1 lit. a) zdanie drugie tej dyrektywy, zgodnie z którym państwa te, ze względów polityki ochrony środowiska, mogą poddać opodatkowaniu produkty energetyczne wykorzystywane do produkcji energii elektrycznej, oraz w art. 21 ust. 5 akapit trzeci zdanie drugie tej dyrektywy, na mocy którego państwa członkowskie zwalniające drobnych producentów energii elektrycznej muszą opodatkować produkty energetyczne wykorzystywane do produkcji tej energii elektrycznej (wyrok z dnia 7 marca 2018 r., Cristal Union, C-31/17, EU:C:2018:168, pkt 27).

53 Z systematyki dyrektywy 2003/96 wynika zatem, że z wyłączeniem tych dwóch szczególnych przypadków obowiązkowe zwolnienie produktów energetycznych wykorzystywanych do produkcji energii elektrycznej przewidziane w art. 14 ust. 1 lit. a) zdanie pierwsze tej dyrektywy stanowi zobowiązanie państw członkowskich w sposób bezwarunkowy (wyrok z dnia 7 marca 2018 r., Cristal Union, C-31/17, EU:C:2018:168, pkt 28).

54 W świetle powyższych rozważań na pytanie pierwsze powinno się odpowiedzieć w ten sposób, że art. 21 ust. 5 akapit trzeci zdanie drugie dyrektywy 2003/96 należy interpretować w ten sposób, że przewidziane w tym przepisie zwolnienie drobnych producentów energii elektrycznej, pod warunkiem że w drodze odstępstwa od art. 14 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy produkty energetyczne wykorzystywane do produkcji tej energii elektrycznej podlegają opodatkowaniu, nie mogło być stosowane przez Republikę Francuską w przyznanym jej okresie przejściowym, zgodnie z art. 18 ust. 10 akapit drugi tej dyrektywy, do dnia 1 stycznia 2009 r., w którym to okresie owo państwo członkowskie nie wprowadziło systemu opodatkowania energii elektrycznej przewidzianego w tej dyrektywie.

W przedmiocie pytania drugiego

55 Z uwagi na odpowiedź udzieloną na pytanie pierwsze nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytanie drugie.

W przedmiocie kosztów

56 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 21 ust. 5 akapit trzeci zdanie drugie dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej należy interpretować w ten sposób, że przewidziane w tym przepisie zwolnienie drobnych producentów energii elektrycznej, pod warunkiem że w drodze odstępstwa od art. 14 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy produkty energetyczne wykorzystywane do produkcji tej energii elektrycznej podlegają opodatkowaniu, nie mogło być stosowane przez Republikę Francuską w przyznanym jej okresie przejściowym, zgodnie z art. 18 ust. 10 akapit drugi tej dyrektywy, do dnia 1 stycznia 2009 r., w którym to okresie owo państwo członkowskie nie wprowadziło systemu opodatkowania energii elektrycznej przewidzianego w tej dyrektywie.

Podpisy